

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 7 февруари 2022 г.
(OR. fr)

5789/22

COMPET 63
IND 27
MI 86

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	<i>Подготовка за Съвета по конкурентоспособност на 24 февруари 2022 г.</i> Бъдещето на промишлената екосистема на мобилността в контекста на екологичния преход <i>Ориентационен дебат</i>

Приложено се изпраща на делегациите бележка на председателството относно „Бъдещето на промишлената екосистема на мобилността в контекста на екологичния преход“ с оглед на ориентационния дебат по време на Съвета по конкурентоспособност на 24 февруари 2022 г.

Съвет по конкурентоспособност, 24 февруари 2022 г.

Бъдещето на промишлената екосистема на мобилността в контекста на екологичния преход

Зеленият пакт¹, представен от председателя на Европейската комисия на 11 декември 2019 г., определи на Европейския съюз (ЕС) целта за постигане на неутралност по отношение на климата през 2050 г. В съответствие с Парижкото споразумение от 2015 г. тази обвързваща цел беше заложена в Европейския закон за климата през юни 2021 г., както и в определянето от ЕС на амбициозна междинна цел за намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) с най-малко 55% до 2030 г. в сравнение с 1990 г. (спрямо -40% преди това).

В този контекст пакетът „Подготвени за цел 55“², представен от Европейската комисия на 14 юли 2021 г., съдържа набор от 13 предложения за актуализиране на законодателството на ЕС и за въвеждане на нови инициативи за постигане на тази по-голяма амбиция в областта на климата.

Промишлената екосистема на мобилността ще участва активно в постигането на тези цели. Действително, на транспорта (включително международния морски транспорт и въздухоплаването) се падаха 32% от емисиите на парникови газове в ЕС през 2019 г. в сравнение с 24% през 2000 г.³ Както е посочено в стратегията за устойчива и интелигентна мобилност, транспортният сектор следва да намали емисиите си с 90% до 2050 г., за да отрази амбициите на ЕС в областта на климата.

¹ COM(2019) 640 final.

² COM(2021) 550 final.

³ Европейска агенция за околна среда, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/data-viewers/greenhouse-gases-viewer>

1. Подготвени за цел 55: амбициозен пакет от мерки от съществено значение за екологичния преход на европейската промишленост и опазването на климата

Регулаторната рамка, която се прилага за екосистемата на мобилността, ще се промени из основи чрез предложенията в пакета „Подготвени за цел 55“. Различните видове мобилност ще бъдат засегнати от предложеното преразглеждане на националните цели за разпределяне на усилията за секторите извън СТЕ, предложението за разширяване на СТЕ, така че да обхване шосейния транспорт, предложението за механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите, преразглеждането на инициативата ReFuelEU — сектор „Авиация“, инициативата FuelEU — сектор „Морско пространство“, преразглеждането на Регламента за инфраструктурата за алтернативни горива (AFIR), както и преразглеждането, свързано с области на енергетиката, като например Директивата за енергията от възобновяеми източници (RED II), доколкото преобразуването и електрифицирането на транспорта увеличават общото търсене на енергия. Автомобилният сектор е засегнат и от преразглеждането на Регламента относно емисиите на CO₂ от нови леки превозни средства, както и от предстоящите текстове относно емисиите на газообразни замърсители (Евро 7) и данните за превозните средства.

Поради това приемането и прилагането на пакета изисква секторът на мобилността да ускори преобразуването на своя модел на растеж и производствени съоръжения и да осигури подкрепа за работещите в сектора. По време на словенското председателство Съветът вече започна работа, в допълнение към преговорите по законодателните текстове в съответните сектори, с цел по-добро определяне на въздействието на пакета върху промишлеността. На 29 септември 2021 г. Съветът по конкурентоспособност проведе първи ориентационен дебат по пакета от гледна точка на конкурентоспособността на промишлеността, във връзка с актуализацията на европейската промишлена стратегия, представена от Комисията на 5 май 2021 г. Освен това на 26 ноември 2021 г. Съветът по конкурентоспособност (Научни изследвания) проведе дебат относно приноса на научните изследвания и иновациите за постигането на междусекторните цели, включително целите на пакета „Подготвени за цел 55“ в областта на транспорта, промишлеността, земеползването и горското стопанство. Накрая, групата на високо равнище по въпросите на конкурентоспособността и растежа започна да анализира последиците от пакета за съответните промишлени сектори. Тези дебати подчертаха загрижеността на държавите — членки на ЕС, във връзка с въздействието на пакета върху промишлеността, особено върху екосистемата на мобилността.

Освен това актуализацията на европейската промишлена стратегия⁴ потвърди отново, че двойният екологичен и цифров преход представлява първостепенен приоритет за всички политики на ЕС. В тази стратегия се предлага създаването на пътни карти за устойчив и цифров преход на 14-те промишлени екосистеми, представени от комисаря по въпросите на вътрешния пазар Тиери Бретон. Ето защо Комисията организира в рамките на Промисления форум работа за изясняване развоя на екологичния и цифров преход с участието на всички заинтересовани страни във всяка екосистема. През януари 2022 г. Комисията стартира съвместното създаване на преход за екосистемата на мобилността, който ще играе ключова роля за постигането на нашите амбиции в областта на климата.

На 29 октомври 2021 г. Комисията събра икономисти от всяка държава членка с цел анализ на въздействието на предложенията от пакета върху промишлеността и прецизиране на нуждите от инвестиции. Тази работа би могла да бъде доразвита, за да се извършат пилотни проучвания на конкретни случаи, да се установят добри практики и методики за изграждане на обща визия за въздействието на прехода върху промишлеността и да се набележат бизнес казуси и приоритети за действие.

⁴ COM(2021) 350 final.

2. Промислената екосистема на мобилността в сърцевината на предизвикателствата на трансформацията

Екосистемата на мобилността, която е основен промишлен сектор на ЕС, ще бъде изправена пред множество предизвикателства, за да извлече ползите от своя преход: технологично и цифрово адаптиране, адаптиране на веригите за създаване на стойност, овладяване на източниците на доставки на материали и компоненти от критично значение, обучение и подкрепа за работещите в сектора, конкуренция в нови пазарни сегменти в новите форми на мобилност (автономност, устойчива мобилност и др.). В случая с автомобилния сектор европейските предприятия понастоящем са изправени пред недостиг на доставки (по-специално на полупроводници), който възпрепятства тяхното възстановяване, и трябва да извършат дълбока трансформация на производствените си съоръжения, тъй като оборудването, необходимо за производството на превозни средства с двигатели с вътрешно горене, е много различно от това за електрическите превозни средства. Увеличаването на степента на амбициозност на целите в областта на климата засяга не само производителите, но и подизпълнителите, доставчиците на компоненти и, в по-общ план, всички МСП и работещите в екосистемата. Около 15 милиона работни места в Европа са засегнати от трансформацията на автомобилния сектор. Що се касае до въпросите, свързани с обучението на работещите в сектора, ЕИТ — Иновативна енергетика предвижда например създаването на около 3 – 4 милиона работни места в ЕС в областта на електрическите акумулаторни батерии, от които 800 000 ще изискват подкрепа за преквалификация и повишаване на квалификацията.

Нуждите от инвестиции в отговор на необходимостта от бърз преход са огромни. Съгласно Пътната карта за преход на екосистемата на мобилността допълнителните инвестиции, необходими за периода 2021 – 2030 г. за постигане на целите на ЕС в областта на климата в шосейния транспорт, подвижния състав, корабите, въздухоплавателните средства и разгръщането на инфраструктура за възобновяеми и нисковъглеродни горива, се оценяват на 130 милиарда евро годишно в сравнение с предходното десетилетие⁵. Необходимостта от инвестиции в екологичната и цифровата трансформация на инфраструктурата би добавила още 100 милиарда евро годишно⁶. С оглед на въздействието на прехода върху сектора е необходимо да се определят инструментите, с които секторът понастоящем разполага с цел инвестиции, за да се отговори на тези предизвикателства. Пътната карта за преход на екосистемата на мобилността проправя пътя за този размисъл.

⁵ COM(2020) 562 final.

⁶ SWD(2020) 98 final, въз основа на свързаните с TEN-T прогнози и изчисленията на ЕИБ.

Освен това, както беше обсъдено на неофициалната среща на министрите на конкурентоспособността в Ленс от 1 февруари, устойчивият преход на европейската промишленост не може да бъде постигнат без да се осигурят суровините, необходими за новите зелени технологии. Действително, ОИСР прогнозира увеличение със 110% на потреблението ни на суровини между 2011 г. и 2060 г., дължащо се до голяма степен на нуждите на устойчивия и цифров преход: например Световната банка очаква увеличение с 1000% само на търсенето на металите, използвани в акумулаторните батерии (кобалт, олово, литий, манган, никел и др.) при сценарий за ограничаване на повишаването на температурата до 2 градуса.

А ЕС е силно зависим от някои трети държави за нашите доставки на тези метали, което го прави уязвим: само Демократична република Конго осигурява 60% от световното производство на кобалт, а Китай — 98% от нашия внос на редкоземни елементи. Следователно осигуряването на стабилни доставки на тези суровини вече е от ключово значение: за тази цел ЕС трябва да проучи и приложи широк набор от действия, включително обезпечаване на външните си доставки, развитие на рециклирането и иновациите и насърчаване на производството на първични суровини в Европа. Комисията работи активно в тази област, например с публикуването през септември 2020 г. на план за действие за суровините и създаването на Европейски алианс за суровините (ERMA): неотдавна тя обяви фонд в размер на 400 милиона евро, управляван съвместно от ERMA и Европейския банков орган (ЕБО), за обезпечаване доставките ни на суровини за производството на акумулаторни батерии за превозните средства. Европейският регламент относно акумулаторните батерии, който понастоящем се договаря в рамките на Съвета по околна среда, трябва освен това да насърчи появата на устойчив европейски промишлен сектор, основан на принципите на кръговата икономика, с цел намаляване на европейската зависимост от вноса.

Тези предизвикателства обаче не трябва да засенчват възможностите, които тези преходи ще осигурят, например в областта на кръговата икономика и суровините, водорода или декарбонизираната мобилност, което ще създаде нови работни места в нови сектори, като например създаването на промишленост за рециклиране на акумулаторните батерии, въздухоплавателни средства с нулеви въглеродни емисии, устойчиви горива и вятърно задвижване на товарни превозни средства. Декарбонизацията на мобилността следва да разкрие нови възможности за стопанска дейност, като осигури отличителен фактор за европейските промишлени предприятия, по-специално при износ. Всъщност европейската законодателна преднина може да ги постави в позиция да подкрепят декарбонизацията на партньорите си.

3. Европейските инструменти за подкрепа на промишлеността при екологичния преход

За да бъде успешен този преход, безпрецедентен в историята на европейската промишленост поради своя мащаб и амбиции, е необходимо да се спазят няколко условия, например по отношение на стимулите и рамковите условия за подсилване на конкурентоспособността на европейската промишленост на вътрешния пазар, за подкрепа при прилагането не само за големите предприятия, но и за МСП и дружествата със средна пазарна капитализация по цялата верига за създаване на стойност, или още за посрещане на технологичните предизвикателства на тази трансформация. Регулаторната предвидимост и стабилност ще бъдат от решаващо значение, за да се даде възможност на промишлеността да взема правилните инвестиционни решения в дългосрочен план.

На европейско равнище съществуват политически инструменти за действие, които биха могли да бъдат използвани по-пълноценно, за да се подкрепи по-добре преходът на екосистемата на мобилността и да се укрепи водещата роля на Европа не само чрез електрификация, но и чрез автоматизация и свързаност. Промислените алианси, рамковата програма „Хоризонт Европа“, инвестициите, финансирани от Европейската инвестиционна банка, европейските пазари за обществени поръчки, важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ) и приносът на държавите членки за ускоряване на прехода чрез инвестиции, регулирани от европейските правила за държавна помощ, са все инструменти, които дават възможност за пълноценно използване на промишления потенциал на Европа в контекста на силна международна конкуренция. За да се отговори на нуждите на промишлеността, Европейският план за възстановяване NextGenerationEU и бюджетът на ЕС за периода 2021 – 2027 г. предвиждат безпрецедентни равнища на инвестиции в екологичния и цифровия преход. Над 40% от разходите за възстановяване са свързани с екосистемата на мобилността⁷. Освен това законодателните предложения на Европейската комисия предвиждат механизми, които да съпътстват прехода (фондове за иновации и модернизация в СТЕ, предложение за социален фонд за климата успоредно с предложеното разширяване на обхвата на СТЕ). Ще бъдат необходими също така обучение и повишаване на квалификацията на работещите в сектора, особено на МСП, за да се извлече полза от новите възможности за работа, които ще бъдат създадени. Изграждането на нови вериги за създаване на стойност ще бъде силно обусловено от способността за осигуряване на квалифицирана работна ръка в подкрепа на това развитие и за гарантиране на европейската конкурентоспособност, имиджа на действията на академията на Европейския алианс за акумулаторните батерии. И накрая, увеличаването на нашето влияние при стандартизацията на новите технологии би могло да стимулира иновациите и да улесни достъпа до пазарите.

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_en

В рамките на този ориентационен дебат държавите членки ще бъдат приканени да отговорят на следните три въпроса:

- *Предприемали ли сте стъпки за оценка на нуждите от инвестиции, свързани с трансформацията на промишлеността, като част от изпълнението на пакета „Подготвени за цел 55“? Бихте ли дали конкретни примери за нуждите на секторите на мобилността, по-специално на автомобилния сектор?*
 - *Освен частните инвестиции, необходими за екологичния преход на промишлената екосистема на мобилността, какви мерки считате за необходими за улесняване и ускоряване на развоя на този преход, по-специално в областта на иновациите, инфраструктурата и обучението?*
 - *Какви инструменти следва да бъдат задействани приоритетно за укрепване на устойчивостта и бъдещата конкурентоспособност на промишлената екосистема на мобилността в Европа, по-специално за да се даде възможност за разработването на електрически и автономни превозни средства и да се гарантира сигурен достъп до суровини от изключителна важност?*
-